

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 12. september 2023

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 731 (Alm. del), som Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg har stillet til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri den 14. august 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Rasmussen (DF).

Spørgsmål nr. 731 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

”Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at landmænd kan så efterafgrøder efter udløbet af fristen den 20. august uden kvotereduktion, når vejr- og jordbundsforholdene dikterer dette, og vil ministeren arbejde for, at der fremadrettet kan dispenseres for denne dato for såning af efterafgrøder ved særlige vejrforhold?”

Svar:

Jeg har et meget stort fokus på, at landbrugerne skal have mest mulig fleksibilitet, når de skal indfri miljøkravene. Hvis effekten af indsatsen skal fastholdes, kan der ikke fagligt peges på muligheden for at udskyde etableringsfristerne eller fjerne kravet om kvotereduktion.

Vejrforholdene i sensommeren svinger fra år til år. Det førte til, at der i en årrække blev givet dispensationer, som betød, at det ikke kan udelukkes, at en del af kvælstofeffekten af indsatserne blev tabt. Derfor blev reglerne lavet om i 2019, og der blev indført mulighed for senere etablering af efterafgrøder, således at landbrugere kan så efterafgrøder indtil den 7. september. For at sikre opnåelse af miljøeffekten følges etablering af efterafgrøder mellem den 21. august og 7. september af en reduktion i kvælstofkvoten året efter. Der er dermed ikke længere en fast frist for etablering af efterafgrøder.

Desuden indeholder reguleringen mulighed for at opspare efterafgrødeindsats fra et år med gode forhold for etablering til anvendelse i et år med dårligere forhold for etablering (den såkaldte ”efterafgrødebank”).

Med *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* af oktober 2021 (landbrugsaftalen) blev det besluttet, at der skulle gennemføres et tjek af efterafgrødereglerne. I foråret 2023 traf forligskredsen beslutning om udmøntning af denne og dermed, at der skulle indføres yderligere fleksibilitet i efterafgrødereglerne. Her blev det besluttet, at plantedække fra spildkorn af godkendte efterafgrødearter skal kunne medregnes i opfyldelse af dækningskravet og at lempe muligheden for at ændre den geografiske placering af virkemidler i målrettet regulering frem til 10. september. For så vidt angår muligheden for at etablere efterafgrøder i perioden mellem den 21. august og 7. september blev der givet mulighed for en mere differentieret kvotereduktion på dagsbasis (dag-til-dag) ved etablering af efterafgrøder i perioden 21.

august til 7. september. Endelig blev det gjort muligt at bruge opsparret efterafgrødeindsats fra efterafgrødebanken i stedet for kvotereduktion, når de planlagte efterafgrøder ikke kan udlægges, f.eks. på grund af vejrliget (dog ikke i den målrettede regulering).

Endvidere indeholder reguleringen syv alternativer til efterafgrøder. Anvendelse af alternativerne gør det muligt at flytte miljøindsatsen til andre tidspunkter af året. Muligheden for anvendelse af forskellige virkemidler forbedrer landbrugernes muligheder for planlægning og gør dem mindre udsatte for pres fra vejrliget. Endvidere er det muligt at etablere efterafgrøderne i foråret som udlæg i hovedafgrøden.

En regulering, hvor vejr-situationen skulle vurderes fra uge til uge for fastsættelse af årets frist, ville i sig selv medføre stor uforudsigelighed for landbrugerne. Det ville også kunne betyde, at landbrugere i nogle år med kort varsel ville skulle lave en større indsats for at modsvare den merudvaskning, som vejrliget kan forårsage.

Med landbrugsaftalen blev der truffet beslutning om, at der skal indføres en ny og mere omkostnings-effektiv kvælstofreguleringsmodel fra 2026. Det er hensigten, at denne nye model skal forøge landbrugernes fleksibilitet yderligere. Endvidere skal modellen sikre, at landbrugernes valg af sædskifte kan indgå i reguleringen, således at tilrettelæggelsen af markdriften i sig selv i højere grad kan understøtte opnåelse af miljømålene. Konkret ønsker jeg bl.a. at se på mulighederne for at lade spildkorn og spiret ukrudt tælle bedre med i efterafgrøderegnskabet og for, om vinterraps og tidligt sået vinterhvede kan tilskrives en større effekt.

Landbrugsstyrelsen har gennemført et pilotprojekt om biomasse, hvor landbrugerne blev fritaget for etableringsfrister og krav om specifikke afgrøder og i stedet skulle opfylde et vist biomasseindeks på deres bedrifter. Den model, som indgik i pilotprojektet, hvor de otte deltagende bedrifter fik det samme krav til biomasseniveau, vurderes ikke at være tilstrækkelig for alle bedriftstyper, hvis den kvælstofreducerende effekt af efterafgrødeordningerne skal sikres. I samarbejde med Aarhus Universitet undersøges det, om kravet til biomasseniveauet kan differentieres ud fra eksempelvis gødningsanvendelse, jordtype, afgrødetype mv. Ligeledes ses der på, hvordan et biomasseindeks kan tænkes ind i arbejdet med ny arealregulering – enten som et virkemiddel eller som en kontrolform.

Jeg ønsker, at landmændene skal have størst mulig fleksibilitet i forhold til at kunne levere de politisk aftalte kvælstofreduktioner, så vi kan passe godt på vores vandmiljø. Derfor er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ved at se på faglige muligheder for i højere grad at understøtte dette.

Jacob Jensen

/

Morten Ejrnæs